

ÆTT OG ANNET

Løssalg Kr. 15.-

Årgang 19 Utgave 48

Grenland Ættehistorielag

Oktober 1998

BONDEARISTOKRATIET I GRENLAND PÅ 1500-1600-TALLET

Nederste del av hyllingsbrev for Gjerpen sogn, datert 24 juni 1661. De påtrykte papirseglene inneholder bumerkene og initialene til (øverste rekke fra venstre mot høyre): Jacob Lij, Christen Borrige, Hellie Nerum, Olle Sanden, Olle Øffuerum, Amund Sollen, (nederste rekke fra venstre mot høyre) Hellie Faas, Lauridtz Bæ, Olle Engelsenn, Mogens Berrigbergh, Knud Gulset och Hans Gunersen Holmb, laugrettismænd udi Gierpensogen. Lagrettemennene gir fullmakt til Simen Simensson Men og Hans Holm om å representere Gjerpen sogn på hyllingen. NRA, Fra DRA 1996.

Foto: Odd Amundsen, NRA

INNHold:

Side	2 : Nye medlemmer.
Side	3 : Budstikka 3-1998.
Side	4 : Vi presenterer våre medlemmer.
Side	5 - 11 : Litt om bondearistokratiet i Grenland på 1500 - 1600.
Side	11 : Et uløselig problem?
Side	12 : Skifte på Jønnevald i Gjerpen.
Side	13 - 14 : Min oldefar fra Shetland.
Side	14 : Slechts- og lokalhistorisk dag, 6 juni.
Side	15 - 16 : En nordmennenes historiker i Amerika.
Side	17 - 18 : Å ha sine aner på nett.
Side	19 : Amerikabrev til Kleven i Gjerpen.
Side	19 : Overdragelsesdokument på Holm i Gjerpen.
Side	20 : Spørsmål og svar.

REDAKSJONSKOMITE :

Thor Gundersen	Sivert Urnes vei 55	3714 SKIEN	Tlf. 35 52 27 84
Terje Rehn Holm-Johnsen	Trollveien 35 c	3925 PORSGRUNN	Tlf. 35 56 62 65
Per Stian Bjørnø Kjendal	Fredbobakken 9	3919 PORSGRUNN	Tlf. 35 55 66 66
Jan Christensen	Kvernbekkveien 5 a	3716 SKIEN	Tlf. 35 52 47 08
Gard Strøm	Høgliveien 49	3719 SKIEN	Tlf. 35 54 22 53

Bladet kan nå også motta kommentarer og bidrag via e-mail : slekt@online.no

Eller via vanlig post til : Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN

INFORMASJON OM GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG :

Styret i laget :

Formann	Jan Christensen	Tlf. 35 52 47 08	jchrste@eunet.no
Viseformann	Thor Gundersen	Tlf. 35 52 27 84	twgu@online.no
Kasserer	Andreas Søli	Tlf. 35 50 01 57	asoeli@online.no
Sekretær	Per Stian Bjørnø Kjendal	Tlf. 35 55 66 66	kjendal@online.no
Arkivar	Kersti Sorter	Tlf. 35 97 21 57	sorter@online.no
Styremedlem	Terje Rehn Holm-Johnsen	Tlf. 35 56 62 65	h-johnse@online.no
Styremedlem	Inger Mathisen	Tlf. 35 59 55 03	imathise@online.no
Styremedlem	Gard Strøm	Tlf. 35 54 22 53	gstrom@online.no
Varamedlem	Rolf Høiberg	Tlf. 35 56 59 19	rhoiberg@online.no

Kjenner du slektsforskere i Grenlands-området som fremdeles ikke er medlem i vår forening, og som derved går glipp av muligheten for å bruke vårt meget gode arkiv? Det kan skyldes at vedkommende ikke vet hvor en skal henvende seg. Her er alle nødvendige opplysninger for den som vil bli medlem:

Kontakt Adresse : Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN
E.mail : slekt@online.no

Prisene for medlemskap er som følger:

Enkeltperson kr. 100, Ektepar kr. 120, Pensjonist kr. 70, Pensjonistektepar kr. 80, Skoleungdom kr. 70

Kontingenten sendes til: Grenland Ættehistorielag,
Postgirokonto 0814 3663184,
Postboks 169
3901 PORSGRUNN

Kjøp og salg.

Laget har fortsatt ca. 10 gensere igjen i assorterte størrelser (se nr. 46, s. 3). Genserene koster 125,- pr stk. Ta kontakt med Andreas Søli, tlf. 35 50 01 57.

Neste år er det 20 år siden Ætt og Annet ble gitt ut for første gang, da med navnet Nytt fra Grenland Ættehistorielag. Vi har fortsatt samtlige gamle blader til salgs. Benytt deg av muligheten til å få en komplett samling. Pris pr. stk er kr. 15,-. For 10 stk. er prisen kr. 100,-. Også her er det Andreas som er kontaktperson.

Giro vil bli sendt med forsendelsen ved bestilling, og i tillegg til prisen kommer også postens gebyrer.

Endel av våre kilder er registrert på data og kan kjøpes på diskett. Pris pr. diskett er kr. 40,- for medlemmer, og diskettene kan kjøpes ved å ta kontakt med Reidar Ballestad, tlf. 35 50 04 84 for informasjon om betalingsmåte mm.

BUDSTIKKA

BIBLIOTEKMØTER FOR HØSTEN 1998

1. oktober, 15. oktober
5. november, 19. november,
3. desember (UTVIDET MØTE)
17. desember.

Som vanlig begynner disse møtene kl 1800 og avsluttes når biblioteket stenger,
bortsett fra de utvidete møtene, som går fram til 21/22.00 tiden

HØSTMØTET

blir holdt på Velferden i Skien. Den ligger tvers over gata for Lietorvet.

Dato : Torsdag 29. oktober kl. 19.00

Foredragsholder blir Kåre Albert Lie, som skal snakke om

Christopher Truelsen Knoph, en presteslekt.

Laget er 25 år i år, og vi innbyr til jubileumsmiddag, med servering av varm mat.

Vi må derfor ha påmelding fra de som kommer for å kunne bestille mat.

Det vil bli en egenandel på kr. 50,- resten vil bli dekket av laget.

Påmelding til Jan Christensen på tlf. 35 52 47 08
innen mandag 19/10

NYE INNKJØP

Vi venter fortsatt på 1865 folketellinger.

NYE MEDLEMMER

Hege og Rolf Arne Gundersen, Skien
Thore J. Hanssen, Skien
Torfinn Naper, Skien
Paul Gjarum, Skien
Sigmund Heldal, Sannidal
Svein Urfjell, Risør
Stian Høiset, Skien
Kjell Berg, Larvik
Bjørge Jone Haug, Skien
Are S. Gustavsen, Bergen
Lill Karin Heimdal, Skien
Thorkjel Dalene, Porsgrunn
Jan Sigbjørn Larsen

Knut Øyvang, Stathelle
Lars Roos Dalen, Skien
Fred Olav Guldager, Stathelle
Turid Sperre, Notodden
Aase Jansen, Skien
Jakob og Lita Gauslaa, Porsgrunn
Åre Krager, Kragerø
Svein Meyer, Heistad
Aslak Bekkhus, Seljord
Aase S. Svendsen, Porsgrunn
Rolf G. Johnsen, Langesund
Knut Sandersen, Trondheim
Bjørge Margareth og Willy Solum, Skien

VI PRESENTERER VÅRE MEDLEMMER :

Vi presenterer 2 medlemmer denne gang. Dette for at personer som holder på med samme slekt, lettere skal komme i kontakt. Dette er jo også sosialt, vær ikke redd for å ta kontakt. Vi vil hovedsaklig ta personer som kommer på møter.

Thor Kaasa f.10/12-1939, Adresse: Einervegen 5. c
3929 Porsgrunn, tlf.35511635
e-mail: thokaasa@online.no

Begynte med å interessere meg for min slekt for ca.13-14 år siden.

Stammer fra disse gårder/steder.

Gjerpen: Nordre Bø, Midtre Bø, Børønningen, Skotland, Hyni, Åsen/
u.Tufte, Nøklegård, Kolkindmyren/v.Follaug.
Kviteseid: Heggveit, Koltveit, Sandland, Fiskarbekk.
Seljord: Klomset, Telnes, Endrejord/u.Gardvik, Rugtveit.
Drangedal: Dukefoss, Odden, Voje, Tangen, Setre, Glosimot,
Gudbrands, Refsdalen, Dalene.

Henrik Frisak, Raskenlundvei 59, 3928 Porsgrunn, tlf 35510816

I 1956 begynte jeg med slektsgranskning. Årsaken til interessen var nok at vi hadde fått barn, og at jeg dermed lettere så at jeg var en lenke i lange kjeder. Ytterligere en grunn var nok at jeg var oppkalt etter min farfar og han igjen etter sin bestefar. Jeg er «Henrik den femte» (Henrik den sjetten er nå 12 år).

På spørsmål om hvilke gårder/steder jeg stammer fra, må jeg 5 generasjoner tilbake for å finne noen som har vært gårdbrukere i generasjoner. Mine forfedre har i stor utstrekning vært embedsmenn og borgere, og dermed ikke så stasjonære. Jeg tar med navnene på mine tippoldeforeldre:

Hans Frisak født 1771. Krigskommissær Akershus. Magdalene Borchgrevink, født 1780 fra Røros.

Henrik Leganger, født 1788. Sørenskriver S. Hedmark. Christine Catrine Dass, født 1794 fra Lurø.

Mathias Fredrik Fyhn, født 1785. Sokneprest Surendal. Johanne Colbjørnsen Parelus, født 1785 fra Hitra.

Henning Width, født 1778. Kjøpmann Molde. Karen Magdalene Øvre, født 1787 fra Molde.

Christopher Bernhoft Brinchmann, født 1795. Tolder i Molde. Louise Fredrikke Fredriksen, født 1804 i Kristiania.

Jacob Ludvig Hoffmann, født 1783. Distriktslege Molde. Hanna Gabriele Steembuch, født 1808 fra Molde.

Mathias Hiorth, født 1783. Tolder og gårdbruker, Fredrikstad. Erika Wilhelmine Bay, født 1786 fra Drøbak.

Carl August Cudrio, født 1811. Boktrykker, Skien og U.S.A. Oline Olsdatter Johnsen, født 1837 fra Christiania.

I åttende generasjon før meg har jeg noenlunde kjennskap til 70 av de 256 mulige forfedre og -mødre. I 12. generasjon kjenner jeg 53 og i 16. generasjon 8 forfedre.

Jeg er takknemlig for innspill, slik at jeg kan komme lengst mulig tilbake slektssirkelen rundt.

LITT OM BONDEARISTOKRATIET I GRENLAND PÅ 1500-1600-TALLET

Av Per Reidar Bjørnerud Christiansen
Nordåssløyfa 8, 1251 Oslo, tel 22 61 51 88
E-post: per.reidar.christiansen@nrk.no

Innledning

Jeg vil med dette ta for meg noen sentrale Grenlandsslekter som tilhørte det såkalte "bondearistokratiet". Noen av dem er tidligere behandlet enten i *Norsk Slekthistorisk Tidsskrift* (NST) eller i *Ætt og annet*. Grunnlaget for artiklene er hovedsaklig kildearbeid jeg utførte i 1990 og 1991. Siden den gang har arbeidet ligget nede i påvente av ledige stunder og tilgang på nytt kildemateriale.

Jeg regner ikke med at artiklene i denne omgang vil være så fullstendige som jeg ønsker dem. Flere av dem stiller vel så mange spørsmål som de gir svar. Publisering i denne omgang er derfor vel så mye med tanke på å få tilbakemeldinger fra leserne i håp om å få identifisert flere 1600-talls personer som trolig tilhører slektene. For en senere anledning forbeholder jeg meg retten til å publisere materialet for en større leserkrets, f.eks i NST eller Genealogen.

Mens jeg først skriver her i medlemsbladet deres vil jeg benytte anledningen til å skryte litt av Grenland Ættehistorielag for det store kildearbeidet som er nedlagt. Det er, og vil være, svært verdifullt og tidsbesparende for slektsforskere å kunne benytte seg av avskriftene som ligger på nettet. Håper dere også får lagt ut manntallene for 1664-1666 og Stattholderarkivets odelsjordebok for 1624. Det er svært viktige kilder til forståelsen av ættesammenhengene i 1600-tallet bondeslekter.

Bolvik i Solum

I *Ætt og annet* nr 40 (juni 1996), s 5-6 publiserte Anne-Grete og Harald Kittelsen artikkelen; Hvem var Tor Bolvik og hans arvinger?, hvor de konkluderte med at Tord Bolvik i Solum måtte være svigerfar til Rolf Naidsson på Sandnes i Halse. Forbindelsen Tord Bolvik - Rolf Naidsson Sandnes var faktisk foranledningen til at jeg i 1990-91 begynte å interessere meg for Grenlandsslekter. I likhet med Kittelsene, men med utgangspunkt i Agder-slekter, kom jeg frem til at Rolf Sandnes trolig var gift med en datter av Tord på Bolvik. Jeg skriver "trolig" fordi at man ikke med 100 prosent sikkerhet kan fastslå at det var et far - datter forhold. Kona til Rolf Sandnes kan teoretisk også ha vært enarving til Tord i kraft av å være hans nærmeste slektning, selv om hun ikke var hans datter og livsarving. Jeg holder imidlertid på far - datter teorien fordi Rolf Sandnes ikke ser ut til å ha arvet annet gods i Grenland og Telemark enn akkurat Tord Bolviks gods. Hadde Rolfs kone vært Tords arving, men ikke livsarving, skulle man kunne forvente at hun også fikk endel gods av sine foreldre før eller etter 1615.

Den Maren Bolvik som nevnes i 1615 var høyst sannsynlig enken etter Tord Bolvik, selv om det heller ikke er utenkelig at hun kan ha vært hans arving og datter.

Tord Bolvik og senere Rolf Naidsson Sandnes eide bl.a i Ravnes, Sandnes i Drangedal og Bjønnes i Tjølling. I 1611 kjennes følgende eiere til Ravnes; Søren Tordsson Ravnes 4 huder, Lars Halvorsson Tangvall 2 huder, Tord Bolvik 2 huder og Halvor Asdal 2 huder. På samme tid eide Søren Ravnes 3 huder i Sandnes i Drangedal og Tord Bolvik 1 hud. En halv hud i Bjønnes i Tjølling tilfalt Rolf Naidsson først i 1624. Samtidige eiere var da Søren Ravnes med 2 huder 4 skinn og Anders Tordsson (Søndre) Rogn med 2 huder 4 skinn.

På grunnlag av ovennevnte eiendomsforhold, som virker langt fra tilfeldig, støtter jeg også teorien om et nært slektskap med Ravnes-folket i Bamble. Vi vet imidlertid altfor lite om slekten der på slutten av 1500-tallet til at vi på sikkert vis kan utrede på hvilken måte et eventuelt slektskap egentlig var. Det er derfor usikkert om det er Tord Bolvik eller hans kone som stammer fra Ravnes. Et lite indisie får vi likevel gjennom navnebruken. Tord/Tor-navnet var Ravnes-ættens dominerende fornavn på 1500-tallet, men ikke fullt så vanlig ellers i Grenland. Jeg heller derfor til den oppfatning at det var Tord Bolvik som var fra Ravnes.

Skal vi klare og finne noen av Tord Bolviks forfedre bør i det minste hans farsnavn eller initialer finnes. Selv har jeg trålet gjennom en del lensregneskaper for Bratsberg len i tiden 1585-1615 i håp om å finne seglet hans. Det er merkelig at en såpass stor jordegodsseier som Tord er så tilsynelatende anonym og fraværende i offentlige dokumenter. Man finner han stort sett bare i lensregneskapenes fortegnelser over jordegods og salg av sagtømmer. Noe av forklaringen kan selvsagt være at slektens mange jordebrev ser ut til å ha gått tapt. En annen forklaring kan være at Tord ikke var interessert i å være lagrettemann på sine eldre dager. Normalt var jo dette et verv for bygdas mer innflytelsesrike menn. Dessuten er ikke Solum nevnt i særlig mange kilder fra denne tiden.

Tord Bolvik eide 4 huder (6 huder i 1603) i Hovholt i Eidanger som sin nest største gård. Bare hans part på 5 huder i Bolvik var større (Gimsøy kloster eide de øvrige 3 hudene). Ellers var de andre gårdspartene han eide så pass mye mindre at det virker lite trolig at Tord har bodd på noen av dem før han første gang nevnes på Bolvik. Kanskje bodde Tord på Bolvik i sine yngre dager også, uten at han dermed nevnes som oppsitter. Det kan bero på at han har hatt eldre slektninger som brukte

gården da. Da Tord overtok Bolvik fikk han også bygselsretten til sin part. Trolig ville hverken han eller hans foreldre ha bygslet bort ættens største gård til folk utenfor ætten. Det er derfor til en viss grad sannsynlig at noen av de som er nevnt på Bolvik i tiårene før Tord overtok gården var i nær slekt med Tord. Jeg vil imidlertid presisere at det er nødvendig å finne Tords farsnavn, eventuelt hans kones navn, før det kan trekkes noen videre konklusjoner om hans/hennes nærmeste opphav.

Ætten på Østre Borge i Gjerpen

I mars 1996 ble det på s 10-12 i "Ætt og annet" nr 39 (mars 1996) publisert artikkelen; *Var Amund Borge og Amund Skjelsvik en og samme person?* Forfatter var *Gard Strøm*, som uten videre regnet med at en Amund Solvesson Borge, død ca 1613, var identisk med Amund Skjelsvik i Eidanger.

Dette var nytt for meg. Da jeg arbeidet med enkelte Grenland-slekter i 1990-91 undersøkte jeg endel trykte og utrykte diplomer og jordebøker for om mulig å finne ut noe mer om slekten på Østre Borge, eller Lofts-Borge som gården ofte kalles frem til tidlig 1600-tall. Jeg fant riktignok en Amund Solvesson, nevnt 1475-77 og en Anund (!) Solvesson, nevnt på Lofts-Borge 1542-1560, men aldri noen Amund Solvesson på tidlig 1600-tall. Jeg går derfor ut fra at Strøm har blandet inn Anund Solvesson uten å ta hensyn til kronologien. Denne Anund Solvesson nevnes som voksen i 1542, dvs at han må ha vært minst 25 år gammel og derfor født senest i 1517, sannsynligvis flere år tidligere. Det er med datidens levealder lite trolig at han skulle leve helt til han var 96 år eller eldre. Man må derfor avskrive muligheten for at denne Anund Solvesson kan ha vært identisk med Amund (eller Anund) Skjelsvik, død omkring 1613.

Strøm ser imidlertid ut til å være på rett spor når han kobler Amund Skjelsvik til Borge-ætta og holder han for å være far til Kristen Amundsson, den senere eier og bruker av Østre Borge i Gjerpen. Amund Skjelsvik eide nemlig i 1611 (ikke 1578 som Strøm skriver) 1 hud i Borge, 5 huder i Skjelsvik, 2 huder i Nedre Asdal i Bamble og 1 hud i Rollag i Tinn.¹ Det er også ganske åpenbart at Amunds etterfølger på Skjelsvik, Sto(ff) Skjelsvik, var gift med hans enke. Sto eier nemlig i 1624 et "giftegods" på 6 huder i Skjelsvik og 2 huder i Asdal i Bamble og et "børnegods" på 1 hud i Rollag i Tinn.²

Som jeg etterhvert vil vise fikk Arne Borge på sin hustrus vegne i 1589 2 huder i Nedre Asdal og i 1590 1 hud i Rollag. Arne fikk også en god del av Østre Borge gjennom sin hustru. Det må derfor være opplagt at Amund Skjelsviks gods i Nedre Asdal, Rollag og Borge stammer fra henne eller hennes slekt. Jeg er derfor ikke i tvil om at Amund Skjelsvik eller hans hustru tilhører slekten på Østre Borge. Siden jeg ikke kjenner Amunds farsnavn er det vanskelig å plassere ham. Jeg vil nedenunder likevel argumentere for at hans hustru kan ha vært datter av Anne Amundsdotter på Østre Borge og

datterdatter av Anund Solvesson, nevnt på samme gård fra 1542 til 1560.

I et skinnbrev datert *kube gorden* i Skien 9 mars 1589 vitner byfogden og fire rådmenn og lagrettemenn i Skien at de har overvært et forlik og jordebytte mellom *Halluor Berøen paa sinn egen vegne och Haraldt Farsjø paa sin moders Gros vegne: End Anund Rinde och paa sin egen vegne, och Arnne Borge paa sin hustrues vegne....* Det fremgår at jordebytten er kommet i stand fordi en Halvor Steinsson har fravunnet dem 8 huder av deres gods. Partene inngår derfor en ny fordeling av deres resterende felles gods, som nå samlet beløper seg til 24 huder og 6 tønner 4 mæler korn. Av dette får Halvor Berøy (Skåtøy) på egne vegne 3 huder i Tangvall, 4 ½ huder i Øvre Asdal i Bamble og 4 ½ huder i Nedre Rauan i Tjølling, tilsammen 12 huder. Anund Rinde (Sannidal) får på egne vegne 3 huder i Fuglevik og 2 huder i Bakken, begge på Neset i Brunlanes og 3 huder i Flåtten i Bamble, tilsammen 8 huder. Harald Farsjø (Sannidal) får på sin mor Gros vegne 4 tønner korn i Tveit i Holla, 1 mæle korn i Noradal i Nes herred og 1 hud i Nedre Asdal i Bamble, tilsammen 4 tønner 1 mæle korn og 1 hud. Tilslutt får Arne Borge (Gjerpen) på sin hustrus vegne 2 ½ tønner korn i Noradal i Nes herred, 2 huder i Nedre Asdal i Bamble og 1 hud på Bakken på Neset i Brunlanes, tilsammen 3 huder og 2 ½ tønner korn.³

Brevet gir ingen direkte informasjon om slektskap mellom partene, men vi må kunne forvente at det dreier seg om en ny fordeling av arvegods etter at de har tapt 8 huder. Det er rimelig å anta fordi partene opplyser om sin rett, enten om det er på egne vegne, på morens vegne eller på hustruens vegne. Det er vanskelig å si noe sikkert om grunnlaget for jordebytten i 1589, men jeg tror det dreier seg om et arveoppgjør etter Kristen Asdal i Bamble, eventuelt etter Kristens sønn, Gunvald Kristensson på Tangvall. Jeg vil nok publisere mer om slektene på Asdal og Tangvall i *NST* eller *Genealogen* ved en senere anledning.

I et brev datert 26 mars 1596 inngår *Arne Oluffson, Boendis paa Borge wdj Gierpen sogen, och Halduor Gundualdson, Boendis paa Tangeuold wdj Bamble* et makeskifte om at Arne gir 3 huder *udj en gaard Riif ligendis udj Bamble som var min kierre hustruis Anne Anundsdaatters rette och sande odall* til Halvor. Fordi Ris ligger så nært hans gård Tangvall, gir Halvor som motytelse fra seg 4 ½ huder i Øvre Asdal. Dessuten gir han også fra seg sin rett til odelsinnløsning i Rollag (Mæl sogn) i Tinns herred, hvor Arne har løst gods.⁴

Også Halvor på Øvre Asdal i Bamble ser på en eller annen måte ut til å ha hatt forbindelser til ættene både på Østre Borge og Asdal. I 1611-12 eier han nemlig 4 ½ huder i Øvre Asdal, 2 huder i Ravnes, 2 huder i Utgården og 1 hud i Rollag i Mæl sogn i Tinn. Med eiendommene hans som utgangspunkt trodde jeg først at makeskiftet var blitt omgjort og at han var identisk med Halvor Gunvaldsson på Berøy og Tangvall, men det er mye som taler imot dette. Det at Lars Halvorsson på Tangvall, som

er antatt å være gift med Halvor Gunvaldssons søster eller datter, i årene 1611-15 blant annet eier 4 huder i Tangvall og 3 huder i Ris, tyder på makeskiftet ikke har blitt omgjort. I så fall kan ikke Halvor på Øvre Asdal være identisk med Halvor Gunvaldsson. Et annet indisium er også at Halvor Asdal ser ut til å føre initialene H.O. i sitt bumerkesegl. Hvis initialene er tolket riktig kan han derfor ikke være sønn av en Gunvald. Jeg heller derfor til den oppfatning at Halvor Asdal har fått hånd om Arne Borge gods i Øvre Asdal og Rollag ved å gifte seg med en stedatter av ham, eventuelt en datter. Hans svigermor bør derfor ha vært ovennevnte Anne Amundsdatter av ætten på Østre Borge.

Borge-ættens tilknytning til Rollag kommer også frem i et brev datert 5 juni 1590. *Arne Borghe i gierpend sogn paa sin hustrus wegende* var da på Rollag i Tinn for å innløse 2 markebol jord i Rollag som hans hustrus foreldre hadde solgt til Ormar Hagenes barns foreldre ("foreldre" ble ofte brukt i betydningen "forfedre"). Arnes motpart var nå Ormar Hagenes arvinger, som var Gro Halleland på vegne av sine barn og sine stesønner, Vetle og Ulv(er) Ormarssønner. Partene kom til enighet og Arne kunne innløse godset for 8 gamle daler og 4 pund kobber.⁵ Parten i Rollag var trolig i Nordre Rollag, siden den er eneste Rollag-gård som i 1647 eies av Grenlandsfolk (Arne Søtholt med ½ tønne) og siden Vetle-navnet også var i bruk her (jfr Vetle Ormarsson i 1590).

Notisen om at Arne Borge i 1611 ble bøtelagt for å ha for å ha innbudt flere mennesker til sin stedatters bryllup enn den kongelige forordning tilsa betyr at Arne på et tidspunkt har giftet seg med en enke. Hvis Anne Anundsdatter fortsatt var i live i 1611 må det ha vært hennes datter som giftet seg. Dette ser også ut til å stemme ut fra det at Arnes gods i Østre Borge i 1624 kalles "giftingsgods". Om Anne ikke lenger hadde vært i live på denne tiden ville Arne bare kunne holdt på godset om han hadde barn med Anne. I så fall burde godset vært spesifisert som "barnegods". Anne var derfor trolig i live i 1624. Vi vet at Anne var gift med Arne i 1596, trolig også i 1590. Inskripsjonen "GUDS FRED Arne Olvesen 1584" i Borgestua på Brekkeparken i Skien kan tyde på at Arne var inngift allerede før den tid. Arne Borge nevnes også blant bøndene som i 1585 skattet av trelast og eikestolper de hadde solgt.⁶

På bakgrunn av dette er det trolig at Arne Olsson har vært gift med Anne Amundsdatter gjennom hele perioden 1584-1624. Det må i så fall også bety at Annes datter som giftet seg i 1611 var født før 1584. Kronologisk eksisterer derfor muligheten for at Amund Skjelsvik faktisk kan være Anne Anundsdatters nygifte svigersønn i 1611. Det vil da også forklare hvorfor Amund Skjelsvik eier både 2 huder i Nedre Asdal og 1 hud i Rollag (Nordre) og at hans sønn Kristen siden overtar hele Østre Borge. Som vi så ovenfor var Sto(ff) Skjelsvik gift med Amunds enke. Sto oppgir i 1624 at 8 huder tilsammen i Skjelsvik og Asdal

er "giftgods", mens 1 hud i Rollag er "barnegods". Dette tyder på at det var Stos hustru som var odelsarving til dette godset. Hvis godset hadde tilhørt slekten til hennes forrige ektemann, Amund, vil jeg tro at en langt større part hadde vært kalt for "barnegods" fordi det da ville vært Amunds barn som var arvinger til dette.

På tross av at disse og andre Borge-diplomer i lokal sammenheng kan regnes som et rikholdig kildemateriale, gir de likevel bare bruddstykker av ættehistorien til Østre Borge. Vi må forvente oss at slekten har hatt mange medlemmer som vi aldri vil få kjennskap til. Derfor kan vi heller ikke i alle tilfeller være helt sikre på at vi har kommet til de riktige konklusjonene. Det var ikke uten grunn at Lars Hamre en gang skrev at blant alle ting en historiker kan befatte seg med er middelaldergenealogi det vanskeligste.

Litt mer om ætten på Men og Li i Gjerpen

Selv om det tidligere har vært skrevet en del om slekten på Men i Gjerpen er det likevel et bestemt brev som ikke har vært anvendt i denne sammenhengen. Brevet som gir oss verdifull ny kunnskap om Simen Dyressons ætt er datert Men 4 april 1595. Tore Nilsson pantsetter da med samtykke av sin kjære hustru, Kirstine Andersdatter, *som er Simen Dyresens Fader søster dotter*, 1 hud i Men og 1 hud i Li, begge i Gjerpen sogn, til Simen Dyresson og hans arvinger. Nedenunder brevet er det en påskrift som jeg gjentar ordrett; *Anno Christj 1646 løste Jacob dette brev til seg udj min underdaniste nerverelse, Peder Hansen.*⁷ Setningen må tolkes som at denne Jakob innløste godset i Li og Men. Forutsetningen for å kunne innløse godset var at Jakob på et eller annet vis selv var arving, eller representerte arvingene til Kirstine Andersdatter.

Bumerkeseglet til Jakob Li, som viser initialene J:I: (dvs J:J: eller J:I:). NRA, Fra DRA 1996, segl nr 1 av 12 i hyllingsbrev datert Gjerpen 24 juni 1661.

Foto: Odd Amundsen, NRA

Denne Jakob kan trolig identifiseres som den Jakob på Li i Gjerpen som blant annet har fått sitt opphav diskutert i tidligere numre av *Ætt og annet*. Han eier i 1647 all hudskyld i Li, nemlig 4 huder (i 1647 skylder Li også 2 tønner korn som Jørgen Rising eier). Det må bety at Jakob da ikke bare eide den ene huden i Li som ble pantsatt i 1595, men alle de tre hudene som Simen Dyresson Men eide her i 1624.

Jakob Li fører i 1661 et bumerkesegl med initialene I:I: (I ble også brukt som J).⁸ Det betyr at Tord Nilsson ikke kan ha vært hans far. Såfremt Kirstine Andersdotter ikke var gift flere ganger tror jeg Jakob kan ha vært hennes svigersønn.

Selv om jeg har funnet initialene til Jakob har det foreløpig ikke lykkes meg å finne hans fulle farsnavn. Det at alderen hans i manntallene 1664 og 1666 oppgis til 70 år viser usikkerheten med å benytte dette tallet som en rettesnor. Han er sannsynligvis født noe senere enn 1594. Kronologisk ser det imidlertid ikke ut til å være noe i veien for at han kan være Kirstines, eventuelt også Tore Nilssons, svigersønn.

Hvis noen av leserne kjenner til kilder hvor Jakobs farsnavn eller hans hustrus navn er nevnt håper jeg å høre fra dere.

Et annet spørsmål jeg lenge har fundert på er hvorvidt Simen Dyresson kan ha bodd en stund på Dolva i Solum før han overtok farsgården Men. Grunnlaget for spørsmålet er noen innførsler i Nils Stubs opptegnelsesbøker (fra Oslo lagting) som gjelder gården Grini i Gjerpen. Simen Dyresson Men eide nemlig 3 huder her i 1615. De andre medeierne er da Søren (Tordsson) Ravnes med 2 ½ huder, Tollef Holm med ½ hud og velbyrdige Peder Iverssøn med 1 hud. Odelsjordeboka for 1624 viser at 1 hud av Simens gods i Grini var odelsgoods mens 2 huder var pantegods.

I den første av innførselene, datert januar 1579, fremgår det at Simen Dolva i Mælum sogn ble tildømt Grini i Gjerpen sogn fordi motparten, Per Kristensson, ikke møtte. I den andre, datert juni 1579, står det at Simen Dolva på sine barns vegne måtte bevise at Grini var deres odel. Motparten var den samme. I den tredje innførselen, datert januar 1580, får vi litt mer informasjon om bakgrunnen for saken. Simen Dolva tiltalte da Per Kristensson for en gave som Anders Lydiksson hadde gitt han (Per), og mente at det var gitt mer enn hva loven ga anledning til. I det kortfattede domsreferatet står det at hvis gaven og fjerdingsgaven omfatter mer en loven tillater, så skal dette kunne gjenløses av odelsmennene.⁹

Ordlyden i Nils Stub tyder etter min mening på at barna til Simen Dolva var Anders Lydikssons arvinger etter loven, men ikke livsarvinger. Det bør derfor ha eksistert et nært slektskap imellom dem.

Anders Lydiksson er også kjent fra andre samtidige kilder. I 1559 får han livsbrev av kongen på en sagmølle på Øvre Herre (i Bamble). 8 oktober 1564 er han tilstede på et skifte i bygården Dansen i Skien. Han nevnes da som nummer fem av fem rådmenn.¹⁰ Anders døde antageligvis i 1565, for allerede 25 (april?) 1566 får *os elskelige Fru Karine Mogensdatter, Anders Lychesens [Lydiksøns] Efterleverske* kongebrev på kronens sagmølle på Herre som *forne hendes Huusbond lod opbygge*.¹¹

Enken etter Anders kalles altså for fru Karine Mogensdotter. Tituleringen "fru" plasserer henne klart innenfor adelen, da predikatene "frue, hustru og jomfru" på denne tiden var strengt forbeholdt adelspersoner. Hvorvidt Anders selv regnet seg som adelig er vanskelig å få rede på gjennom de sparsomme kildene han er nevnt i. I og med at hans arvinger, barna til Simen på Dolva, ser ut til å tilhøre bondearistokratiet må vi kunne forutsette at Anders også hadde røtter innenfor samme sjikt. Han, og/eller hans far, kan likevel ha vært blant de få i det noe uklare sjiktet mellom bonde, borger og lavadel som klarte å hevde adelsskap og få seg en adelig ektefelle. Det er eksempler på at rådmenn i senmiddelalderen har regnet seg som adelige. Grunnen til at jeg også nevner muligheten for at Anders sin far hadde et bein innenfor adelen er at det nettopp kjennes en person med det uvanlige navnet Lydeke eller Lykke, som i kraft av sitt embete som lagmann i Skiensysla 1511-23¹² i det minste kvalifiserer til adelens lavere sjikt. Kronologisk er det nærmest perfekt for at han kan ha vært far til Anders. Jeg sikter da til Lykke (eller Lydeke) Gudleiksson, som i likhet med Anders må ha bodd i Skien eller Gjerpen.¹³ Lykke Gudleiksson kalles i 1511 for "hederlig og fornumstig mann", en betegnelse som riktignok ikke direkte plasserer ham i adelssjiktet, men som på den tiden i det minste indikerer en posisjon ganske nær.

Navn, kronologi og forestillingen om en viss grad av arvelig kontinuitet i lagmannsambetet er indiser på at Lykke Gudleiksson kan ha vært sønn til en Gudleik Andreasson, lagmann i Skiensysla 1480-1484.¹⁴ I et av brevene, hvor skrivemåten Gunleik er benyttet, nevnes rett etter "Gunleik" Andreasson en Torstein "Gunleiksson". Etter Torstein nevnes både Mattis Nilsson og Dyre Olavsson, begge senere væpnere, og 22 andre menn.¹⁵ Torstein rang kan muligens forklares med at han var sønn av lagmannen. Forutsatt at hypotesene stemmer kan vi se for oss et senmiddelaldersk lagmannsdynasti med tilholdssted i Skien. Dessverre ser det ikke ut til å eksistere flere diplomer som kan fortelle oss noe mer om slektskap, bosted eller jordegods.

Hva så med Fru Karines Monsdotters opphav? Det at hun kaller seg "Fru" tyder som sagt på et adelig opphav. Da Per Kristensson i saken fra 1579 ser ut til å opptre som hennes arving er det naturlig å tenke seg at han kanskje også var adelig. Det kjennes faktisk to adelsmenn med samme navn i denne perioden. Fordi navnet Mons er inne i bildet her, tror jeg Per kan være identisk med Per Kristensson til Trosvik som var gift med Birgitte Monsdotter, datter av væpneren Mons Trulsson til Nordvi i Stange, Hedmark. Jeg har derfor sett for meg muligheten for at Karine kan ha vært søster til Birgitte. Hvis denne hypotesen stemmer må Karine også ha vært en hittil ukjent datter av Mons.

Litt om arvingene til "Tollef Holm" i Gjerpen.

I *Nytt fra Grenland Ættehistorielag* nr 28 (oktober 1992), s 3-5, hadde *Thor Gundersen* en artikkel om Folkestad-ætta i Bø. Han skriver blant annet at Olav Erlandsson var gift med Guri og at de hadde barna Eilef, Erling og Egelev. Eilef Olavsson på Folkestad i Bø var gift med en Anne og hadde barna Hans, Åsne, Ingerid, Guri og Åse.

Barna til Eiliv Olavsson nevnes i et brev datert Lindheim i Nes 1 februar 1603. Gregers Olavsson og Torkil Haraldsson inngår da et jordebyste om arven som tømtes etter deres hustruers søsken, Hans Eilefsson og Ingri og (Åsne) Eilefsdøtre. Gregar fikk på vegne av sin hustru, Guri Eilefsdotter, 2 ½ tønner korn i Midtre Folkestad og 2 tønner ½ mæle korn i Holm i Gjerpen. Torkil fikk på vegne av sin hustru, Åse Eilefsdotter, 2 ½ tønner i Nedre Folkestad, ½ tønne korn i Midtre Folkestad og tilsammen 2 tønner korn i Holm i Gjerpen og Vasjø og Ørvik i Sannidal.¹⁶

Brevet fra 1603 var ikke det eneste jordebrevet som ble utstedt på Lindheim denne vinteren. 14 november 1602 var Tollef Kristensson på Holm i Gjerpen sogn på besøk på gården for å få stadfestet et jordebyste han hadde gjort med "ærlig mann" Dreng Knutsson 4 mai samme år. Tollef hadde nemlig gitt Dreng 3 huder i Jønnevall i Gjerpen mot å få 3 huder i Holm i samme sogn. Grunnen til at Tollef fant det lurest i få dokumentert handelen var at Dreng og hans søster i mellomtiden var døde. Arven var så tilfalt Torkil Haraldsson på Lindheim og Gregar Olavsson på Hovin i Hitterdal, begge på deres hustruers vegne. I håp om at jordebystet skulle stå ved lag ga Tollef 1 hud i Flåtten i Bamblé i "overgave" til Torkil og Gregar.¹⁷

I 1611 eier Tollef Holm tilsammen 12 ½ huder 3 skinn. Blant dette godset er det 6 huder i Holm. Han har ennå i 1615 6 huder i Holm. I 1624 har han øket godset sitt til 20 huder 9 skinn og 1 ½ pund korn. Størstedelen er imidlertid pantegods. Bare 3 huder i Holm og 1 hud i Flåtten i Bamble er odelsgods. Det at han nå har mistet 3 huder i Holm og fått tilbake 1 hud i Flåtten må vel bety at Torkil Lindheim, Gregar Hovin eller deres arvinger har innløst godset.

I en av de mange vidløftige sakene om Asdalgodset i Øyestad, datert 30 september 1640, nevnes det at "Tollef Holms arvinger" ennå bodde på Holm i Gjerpen sogn". Det vises også til et brev datert 15 juli 1640 om at "Tollef Holms arvinger" møtte på sjøboden i Skien. Arvingene var Lars Bø i Gjerpen med sine konsorter, Gunnar Klyve i Solum på sine barns vegne og arvingene etter avdøde Hans Folkestad, nemlig gamle og unge Olav på Folkestad i Bø herred på egne og hustruers vegne.

I selve saken fra 30 september 1640 møtte Nils Gunnarsson på vegne av sin far, Gunnar Nilsson Klyve, og de andre "Østerlands menn" med en fullmakt datert Holm i Gjerpen 19 september samme år. Fullmakten var

gitt av Lars Bø, Gunnar Nilsson Klyve, Olav Folkestad på sin kvinnes vegne og Olav Torkilsson på egne vegne.¹⁸

Hva kan vi så finne ut om "de østerlands menn" og deres tilknytning til Asdal i Øyestad? Birger Kirkeby nevner i Sauherad bygdebok, bd VI, s 75 at Ingeborg Nilsdotter fra Asdal først var gift med Hans Holm i Gjerpen, siden med Tollef Levorsson Holm. Ingeborg og Hans ble foreldre til Anne Hansdotter, gift med lensmannen Eilef Olavsson Folkestad. Kirkeby mener også at gamle og unge Olav på Folkestad var Olav Torkilsson, sønn til Torkil Haraldsson på Søndre Lindheim, og Olav Gregarsson, sønn til Gregar Olavsson på Hovin.

Hvorfor Kirkeby har funnet plass til en Hans Holm er uklart. Jeg har selv ikke funnet kildebelagt en slik person. Selv tror jeg at Ingeborg Nilsdotter først har vært gift med en Lars Holm, nevnt 1556, og siden med Tollef Levorsson på Holm, nevnt 1564. Dessuten tror jeg hun må ha vært datter av en Sissel Audunsdotter på Holm og stedatter til Engelbrekt Tjølsetsson på Bjørntvet (i Eidanger eller Solum). Dette vil jeg argumentere for i en senere artikkel i NST eller Genealogen. Innen den tid er forhåpentligvis også flere av brikkene falt på plass.

I 1603 eier Gunnar Klyve 4 huder i Holm, 6 huder i Jønholt, 1 ½ hud i Vissestad (Bamble) og ½ skippund i Lid. Av disse 11 ½ huder og ½ skippund utgjør arven etter Ingeborg Nilsdotter 10 huder og ½ skippund. I 1624 eier Gunnar 17 huder 4 skinn. Giftagodset hans er da spesifisert som 4 huder i Holm, 6 huder i Jønholt og Porsgrunn, 1 ½ hud i Vissestad og 3 huder i Li i Efteløt sogn i Sandsvør.

Gunnar Klyve ser ut til å sitte med bortimot halvparten av det såkalte "østerlandsgodset" med sin kone. I første omgang skulle man derfor tro at han sitter med en brorlodd etter Ingeborg Nilsdotter. Tar man da hensyn til kronologien skulle det bety at Gunnars kone kan ha vært datter av en sønn av Ingeborg. Helt sikker er det likevel ikke mulig å bli. Gunnar kan nemlig også ha forøket sin part ved å innløse gods fra de andre arvingene.

En annen av Ingeborg Nilsdotters arvinger var som nevnt Tollef Kristensson på Holm, nevnt 1602-33. Han var trolig sønn til den Kristen Holm som ved hyllingen i 1591 opptrer som nr 5 av 12 lagrettemenn fra Gjerpen. Seglet er dessverre i en slik stand at bumerket er utvisket sammen med den delen som viser farsnavnet hans. Av omskriften på seglet kan det bare leses CHRISTE(N) * (O)...JEN *.¹⁹ Det vi får ut av hans farsnavn er at det er kort, antagelig bare to eller tre bokstaver før SEN. Hvis det står OLSEN i omskriften kan han ikke ha vært sønn av Ingeborg Nilsdotter på Holm, snarere hennes svigersønn. Det er likevel mulig at omskriften kan ha rommet plass til f.eks. TOLFSEN eller LARSEN. Vi kan derfor ikke helt utelukke at Kristen Holm kan ha vært sønn av Ingeborg Nilsdotter i et av hennes ekteskap med enten Lars Holm eller Tollef Levorsson.

Tollef Kristensson på Holm må ha vært far til Lars på Bø Nordre i Gjerpen, som i 1640-41 kalles for en av Tollef Holms arvinger. Segl fra 1648 og 1661 viser at Lars førte initialene L:T:S.²⁰ Etter det jeg kan skjønne står dette for Lars TollefsSon. Før Lars kom til Bø Nordre bodde han på farsgården. Landskatten for 1634 viser at Lars på Holm eide 6 huder i Bø og 3 huder i Holm.²¹ Lars var ennå i 1664 oppsitter på Bø. Alderen oppgis da til 70 år, hvilket grovt regnet betyr at han er født rundt århundreskiftet. Det er trolig sønnen Tollef, da 30 år, som samme tid er medbruker. Hans sønn igjen er nok den Kristen Tollefsson som fra 1686 bruker halve Nordre Bø. Han var gift med Maren Tomasdotter. Lars er trolig også far til Hans Lauritsen Holm som senere eier 6 huder i Holm og 2 huder i Nordre Bø. Det var skifte på Holm 27 april 1666 etter hans hustru Marte Olsdotter, datter av en Ola Engelsson (nevnt som lagrettemann i Gjerpen bl. a. i 1648). De hadde barna Jan og Tollef. Lars giftet seg siden med Karen Kittelsdotter, enken etter Simen Simensson på Men.

Bumerkeseglet til Lars Bø (Nordre). Over bumerket ser man initialene L:T:S.: NRA, Fra DRA 1996, segl nr 8 av 12 i hyllingsbrev datert Gjerpen 24 juni 1661.

Foto: Odd Amundsen, NRA

På bakgrunn av dette er jeg interessert i alle opplysninger som kan bidra til å kaste lys over ætteforholdene til nevnte folk på Holm, Nordre Bø, Klyve, Lindheim og Folkestad. Det er en kjensgjerning at bygdebøkene for f.eks. Gjerpen og Bø er svært så fragmentariske i sine opplysninger om forholdene på 15-1600-tallet. Navn på ektefeller, slektninger og senere opplysninger fra tingbøkene og andre kilder kan muligens bidra til et gjennombrudd her.

En lavadelsætt på Jomfruland i Sannidal og dens etterkommere på Søtholt i Bamble

I 1994 publiserte jeg artikkelen "Eilif Arnoldssons ætt og etterslekt" i Årsskrift nr 70 for Agder Historielag, s. 56-94. Den omhandler først og fremst alle barna til lensmannen Eilif Arnoldsson, bosatt på Udjus i Landvik sogn i Aust-Agder 1578-1583 og på Ryen i Tveit sogn i Vest-Agder 1585-1617, men også hans to hustruers slekt. Hans eldste sønn, Arnold, bosatte seg på en av slektens mange gårder, nemlig Søtholt i Bamble.

Det er sikkert mange av lagets medlemmer som stammer fra Arnold Eilifsson på Søtholt, men som ikke kjenner noe mer til hans forfedre. De som føler seg truffet bør vurdere og anskaffe et eksemplar av Årsskrift nr 70 for Agder Historielag. Her kan man blant annet lese om Arnold Søtholts morfar, Kristoffer Andersson på Jomfruland. Kristoffer, som nevnes i tiden 1541-1576, må ha vært adelig. Han var en tid fogd i Nedenes len og Råbyggelaget og førte i seglet sitt et våpen med tre bølger og en hjort. Foruten Kristoffer selv, ble dette våpenet også ført av sønnen, Jørgen Kristoffersson til Jomfruland, sønnesønnen Jon Jørgensson i Bamble og dattersønnen Kristen Eilifsson Hjort (bror av Arnold på Søtholt).

Jon Jørgensson nevnes i Bamble i tiden 1612-1640, men uten at noe bosted (gård) er oppgitt. Det har foreløpig ikke lyktes meg å lokalisere ham eller å finne ut om han har etterslekt. Hvis noen av leserne klarer å identifisere ham er jeg takknemlig for å få beskjed.

Ættene på Jomfruland vil forøvrig også bli behandlet i Adelsprosjektets stamtavleverk, som forhåpentligvis utkommer med første bind før årtusenskiftet.

Noen uløste spørsmål

Tilslutt vil jeg stille spørsmål om enkelte personers ætteforhold. Det gjelder først og fremst folk som via eiendomsforhold kan knyttes til kjente Grenlandsslekter:

I 1624 satt Årsløf (Åsleif) Rogn og Jørgen Tråk med gifte- og barnegods som knytter dem til Asdal og Tangvall. De var trolig svigersønner til Lars Halvorsson på Tangvall. Er det noen som vet noe mer om dem og deres slektsbakgrunn?

En Kristen Haraldsson i Gjerpen sogn eier i 1624 ½ laup smør odel i Rollag i Tinn. Hvor i Gjerpen kan han ha holdt til?

Hva er egentlig kildegrunnlaget for å hevde at Torkel Haraldsson på Søndre Lindheim, nevnt 1600-1624, og Brynjulf Haraldsson på Noradal i Nes, nevnt 1611-1629, var sønner av Harald Farsjø i Sannidal, nevnt 1589?

Kjennes farsnavnet til den Lykke som satt på Flåtten i Bamble fra 1611 til 1645? Jeg tror nemlig han er sønn av Amund/Anund Lykkesson på Rinde i Sannidal som hørte til Asdal/Tangvall-ætten i Bamble.

Hva er kildegrunnlaget for å hevde at Anders Bjørnsson på Håtteit (i Sauherad?), nevnt 1588-1603, var sønn av Åse Solvesdotter fra Østre Borge og Bjørn Ormsson?

Kjenner noen til opphavet til Jon Sørensson på Sortedal i Bamble? Han er nevnt i tiden fra 1611 til 1650 og sitter med eiendommer i flere gårder som kan knyttes til ættene på Asdal og Tangvall. Jeg vil også være takknemlig for å få vite navnet på hans hustru.

Er det noen av leserne som har arbeidet mye med de eldste tingbøkene for Bamble og Gjerpen? I så fall håper jeg dere tar snarlig kontakt.

ET ULØSELIG PROBLEM ?

Av Reidar Ballestad

En slektsgransker samler data om en person som regel fra flere forskjellige kilder og sammenligner disse. Noen ganger gir dataene ulogiske resultater, men en finner som regel ut av problemet. Dette har jeg ikke greid i dette tilfelle, så nå håper jeg at "Ætt og Annet" sine lesere kan hjelpe meg.

Hans Jacobsen Meen f. 1715, død 1756 g.m. Live Jacobsdatter, 1721 - 1763, fra Rugtvedt i Solum. Etter Gjerpen kirkebok ble **Hans** begravd 17.12. 1756, 41 år gammel. Dette virket jo ganske greitt helt til jeg så etter om det var noe skifte etter **Hans**, og det var det. Skiftet var holdt på Meen 16.3.1756 og arvinger var enka Live Jacobsdatter og barna. Her var tydeligvis noe som ikke stemte.

Kona, Live, kunne ikke være enke da skiftet ble avholdt 9 mnd. før mannen ble begravd. Hva var feil? Hadde jeg skrevet av feil årstall fra mine kilder? Men nei, de viste samsvar med mine notater. Altså måtte det være unøyaktigheter i mine kilder, og eneste stedet å kontrollere dette var på Statsarkivet på Kongsberg.

Ved besøk på Statsarkivet nå i høst sjekket jeg først skiftekortet, men det viste samme dato som jeg hadde. Neste sjekk var kirkeboka, men den hadde også samme dato som jeg hadde notert. Siste utvei var da skifteprotokollen. Den viste også at mine notater var riktige, og det står tydelig i protokollen "afgagne Hans Jacobsen Meen" og at arvingene bl.a. var "hans efterlatte kone Live Jacobsdatter".

For å være helt sikker på at jeg ikke lurte meg selv, fikk jeg en de ansatte på Statsarkivet til å kontrollere det hele, og han kom til samme resultat som meg, men hadde selvsagt ikke noen forklaring på hva som ikke stemmer.

Er det noen som har en god forklaring?

¹ NRA, RK, Lensregneskaper Bratsberg len, legg . Landskatt 1611.

² NRA, Stattholderarkivet D IX, Odelsjordebøker 1624-26, Odelsjordebok 1624 for Bratsberg len.

³ NRA-diplom orig. på skinn, datert Skien 9.3 1589. Deich. Dipl. Fasc. 23, nr 25-/275.

⁴ NRA-diplom orig. på skinn, datert Skien 26.3 1596. Deichm. Dipl. Fasc. 24, nr 21/301.

⁵ NRA-diplom datert 5/6-1590, orig. på papir.

⁶ NRA, RK. Lensregneskaper Bratsberg len, legg 1.1.

⁷ Diplom inntatt i Aust-Agder-Arkivet, datert Men i Gjerpen 4.4 1595, orig. på skinn. Trykket i Aust-Agder-brev nr 1, s 22.

⁸ NRA, Fra DRA 1996. Segl nr 1 i hyllingsbrevet for Gjerpen 24.6 1661, orig. på papir.

⁹ Nils Stubs Optegnelsesbøger fra Oslo Lagthing 1572-1580, s 192, 201 og 213.

¹⁰ Aust-Agder-Arkivet. Inntatt i lagmann Augustinus Olufssøns dom på papir datert 30.9 1640. Trykt i Aust-Agder brev nr 6 (1636-1640), s 218-256, på Statsarkivet i Kristiansand (SAK).

¹¹ NRR I, s 268 og 499.

¹² Lykke Gudleiksson må ha blitt lagmann etter 5.3 1506, siste gang Amund Sigurdsson nevnes som Skienslagmann (DN XI nr 284). Hans etterfølger som lagmann, Jens Søfrensson, nevnes i embetet første gang 10.11 1537 (DN XI nr 646 og DN VIII nr 735).

¹³ Lykke eller Lydeke Gudleiksson nevnes som lagmann i Skiensysla i DN XII nr 277 datert Skien 29.3 1511, DN IV nr 1054 datert Døllegård i Skien 13.9 1511, DN I nr 1033 datert Bratsberg 19.3 1512, DN XXI nr 718 datert Skien 1514 og DN IX nr 513 datert Skien 1.6 1523.

¹⁴ I DN II nr 911, datert Follo i Gjerpen 13.3 1480, nevnes "Gudleik Andresson, sittende i lagmannens sted i Skiensysla". Gudleik er ellers nevnt i DN XVIII nr 104 (ca 1480), DN VII nr 490 datert Sandnes i Romenes sogn i Holla 22.9 1481 og DN I nr 937 datert Skien 27.3 1484. Hans forgjenger var trolig Hans Andersson, som var lagmann i Skiensysla så sent som 14.11 1477 (DN III nr 919). Gudleiks tid som lagmann var kort. Allerede 2.4 1486 nevnes Amund Sigurdsson som lagmann i Skiensysla (DN I nr 948).

¹⁵ DN XVIII nr 104, ca 1480.

¹⁶ NRA-diplom orig. på papir(?), datert 1.2 1603.

¹⁷ NRA-diplom orig. på papir(?), datert Lindheim i Nes herred 14.11 1602.

¹⁸ Aust-Agder-Arkivet. Lagmannsdom orig. på papir, datert Fjære lagstue i Nedenes len 30.9 1640. Trykt i Aust-Agder brev nr 6 (1636-1640), s 218-256.

¹⁹ NRA, Kildeskriftavdelingens seglavgtegninger, eske merket "Telemark 1591". Se også O.A. Johnsen, Akter. nr 156.

²⁰ NRA, Fra DRA 1996. Lars Bø sitt segl er henholdsvis nr 3 og 8 i hyllingsbrevene fra Gjerpen 14.8 1648 og 24.6 1661.

²¹ NRA, RK, Lensregneskaper Bratsberg len, legg 18.1. Landskatt martini 1634 Bamble fogderi.

SKIFTE PÅ JØNNEVALD I GJERPEN

etter *Dorthea Pedersdatter*

Av Jan Christensen.

Skiftet tok til 12 september 1837. Tilstede var lensmann P. Pedersen, samt Jørgen Ibsen og Halvor Nielsen. Dorthea var død den 20 mars 1836.

Enkemannen Simon Danielssøn tenkte å inngå i nytt ekteskap.

- Barna:
1. Daniel Simenssøn, ca 16 år
 2. Karen Andrea Simonsdtr., 13 år
 3. Sophie Hedvig Simonsdtr., 5 år
 4. Kirstine Dorthea Simonsdtr., 3 år

Formynder for barna var proprietær H. Gasmann.

Boet hadde løsøre for ialt.....254 spd 4 ort

Av dette nevnes:

10 sølvspiseskjeer, 6 theskjeer av sølv, 2 fat, 1 krus og 6 flate tallerkner av tinn, endel kobber og blikk, bra med steintøy og gårdsredskaper, derav plog, harv, gigg, 2 enkelt-vogner med jernaksler, spiss-slede med feld, langslede med drag og grime, kirkeseler.

I dagligstua: et rødmalt vingeboard, skjenk, stueuhr, 10 skilderier m.fl., stoler, sengested med omheng, dyner og andre sengeklær m.m.

I storstua: en brunmalt skjenk, speil i forgylt ramme, en dragkiste, et chatoll, mange stoler, skilderier m.m.

I kammeret: en sengebenk, et sengested, bord, en blåmalt klædeskiste og en grøn malt ditto.

På loftet var også mye av forskjellige saker. Der var også rokker, karder, garnvinne, hespetre og ullkurv. Mye klær.

Husdyr: 1 rød hest 9 år, 1 brun hest 19 år, 4 kuer Anekoll, Petterros, Gyldengod og Feros, 1 kvige Limelind, 8 sauer og 2 lam.

Boet hadde ifølge panteobl. datert 7 juni 1833, tinglyst 20 juni, tilgode hos lensmann Pedersen 200 spd.

Boets jordegods var 2 huder i gården Jønnevald, matr no 55 i Gjerpen, med hus og herlighed, verdi 500 spd.

Boets masse hadde verdi av 954 spd 4 ort.

Boets utgifter:

1.	Til Halvor Nielsen Lyngåsen for tilgode	164 spd 3 ort 5 sk
2.	Til kjøpmann Isaksen	51 spd 2 ort 20 sk
3.	Til Peder Sørensen Tufte	20 spd
4.	Til lensmann Pedersen	20 spd
5.	Til piken Kirsten Olsdatter	4 spd
6.	Til skifteomkostninger	27 spd 2 ort 7 sk
7.	Ditto	25 spd 15 sk.

Ren formue: 669 spd 2 ort 8 sk

Sønnen fikk 132 spd 2 ort 18 sk

Hver av døtrene fikk 66 spd 1 ort 9 sk. (Den yngste 1 skilling mere, d.v.s. 10 sk)

Enkemannen det halve: 331 spd 1 ort 22 sk

Han overtok gården mot panter til barna for sin morsarv.

MIN OLDEFAR FRA SHETLAND

Av Kersti Sorter

Når jeg spurte min far om hans mor og hvem hans besteforeldre på morsiden var, var det ikke mye jeg fikk vite. Farmor ble kalt Ella, men hun var døpt Jammy Aurelia, og født i Larvik. Han var blitt fortalt at morfaren het James Williamson, var skipsfører og fra Shetland. Han mente at moren hadde bodd med sine foreldre på Shetland og at foreldrene hadde omkommet på sjøen når de "rodde fiske". Min onkels versjon var at faren var omkommet da skipet gikk ned i en storm. Han visste ingenting om mora, men begge visste at min farmor var tidlig foreldreløs og kom til ei tante i Larvik. Hun ble tidlig "satt ut i arbeid" på Moldhaug gård i Porsgrunn. Dette var alt jeg hadde å gå ut ifra.

Siden min farmor var født i Larvik, lånte jeg kirkebok derfra. Og fant ganske fort farmors dåp i 1889. Hun var "uægte" og hennes mor var enke Andrine Nilsen, født i 1858, hennes far var skipsfører James Williamson, født 1849 på Shetland. Lånte flere kirkebøker fra Larvik og fant ut mer om min oldemor, Andrine. Hun var født på Klavenes i Sandar og slekta der gikk det fint å finne ut av.

Utfra pappas utsagn om Moldhaug i Porsgrunn tok jeg en sjanse og satset på at hun var konfirmert der, lånte kirkebok fra Porsgrunn og fant konfirmasjon i 1903. Men opplysningene der sa ikke mer enn dåpen.

For å prøve å finne ut mer om Shetlendingen tok jeg en tur til mormonerne i Drammen, men forgjeves. Fant ingen James Williamson født på Shetland i 1849.

Var på Kongsberg og lette gjennom preste- og politiattester for å se om det var meldt flytting til eller fra Shetland eventuelt om pass var utstedt. Her var det heller ingen napp. Var også en tur på Riksarkivet og så på folketelling 1891 uten å finne farmor og oldemor.

Så var det å prøve avisene. Jeg lånte et par fra Larvik i aktuelt tidspunkt. Og der fant jeg at "Danish Rose" ble innklart den 14. nov. 1888 i Larvik. Den kom fra Lerwick i ballast og skipperens navn var Williamson. Dette var 9 måneder før farmor ble født, så dette måtte være riktig båt.

Det neste ble en tur til Shetland. Utfra hva jeg på det tidspunktet visste, skulle farmor ha bodd på Shetland en tid mellom fødsel i 1889 og konfirmasjon i 1903. Hennes mor og far skulle ha dødd i den perioden, mest sannsynlig på Shetland. Jeg tilbragte et par dager på Shetland Archives og letet gjennom folketelling fra 1891 for hele Shetland uten å finne James Williamson født 1849 eller farmor og oldemor.

James Williamson

Det var ikke folk fra Norge der i det hele tatt i 1891. Jeg fikk kontakt med Shetland Family History Society og med offentlige kontorer hvor jeg fikk liste over alle distriktene med kontaktpersoner. Etter at jeg kom hjem, skrev jeg til alle disse og ba dem undersøke om James og Andrine var døde i deres distrikt. Fikk mange hyggelige svar, men ingen fant Andrine og James.

I mellomtiden hadde jeg jobbet litt med min oldemor, Andrines søsken i Larvik. Den ene søstra, Anette, ble gift med porselensarbeider Carl Ahne, men jeg fant ikke noe mer der. Jeg spurte for moro skyld en kollega fra Larvik om han kjente noen Ahne i Larvik. Han tok navnene med hjem til faren som var godt kjent i Larvik, og han fant barnebarn av Carl Ahne. Tok kontakt med et av barnebarna og fikk vite at Anette og Carl hadde bodd en tid i Porsgrunn. Lånte igjen kirkebøker fra Porsgrunn. Leste først gjennom fødsler, og for å sjekke om noen av de fødte var døde, skummet jeg dødsbøker og der fant jeg Andrine Nilsen. Og joda det måtte være min oldemor, død i Porsgrunn i 1899. Og jeg som hadde undersøkt over hele Shetland. Og i folketelling 1900 over Porsgrunn fant jeg Aurelia Nilsen, født i Larvik 1889. Hun bodde sammen med to diakonisser i Fjeldgaden no. 90. Nå begynte jeg å tvile på om de i det hele tatt hadde vært på Shetland.

Via Internet var jeg blitt anbefalt å lese "My Ancestor Was a Merchant Sailor". Dette var lettere sagt enn gjort, for boka var ikke i salg lenger. Jeg fikk heldigvis kopiert mesteparten av den da jeg var på Shetland, og nå var det bare å sette seg ned og studere. Her leste jeg om skipslister, muligheter og adresser. Bl.a. til Newfoundland og dit skrev jeg. Jeg visste jo navnet på båten. Og **BINGO**. De hadde båten med mannskapslister i det aktuelle tidspunktet, så hvis jeg sendte penger, så skulle de sende kopier. Dette var moro! Blant kopiene var også turen til Larvik. Og James Williamson var skipsfører. Han var født i 1845 (ikke 49) på Burra Isle på Shetland hvor han fremdeles bodde, nærmere bestemt Norbister. Sendte e-mail omgående til Shetland, og der fant de ham! Som 6 åring i folketelling av 1851 med foreldre og søsken. Og som 36-åring i 1881 med **kone og 6 barn**. Kan aldri tenke meg at min farmor og oldemor har vært på Shetland. Og det var jo ikke rart at jeg ikke fant noe når jeg var på Shetland med helt feil opplysninger. Men nå løsnest det.

Via Internet kunne jeg søke i skotske registre og bestille kopier av fødsel, giftemål og død. Her fant jeg når mine tippoldeforeldre var døde og bestilte utskrift av opplysningene. På disse utskriftene sto deres foreldre og da hadde jeg plustelig tipp-tipp-oldeforeldre. Og det er så langt jeg har kommet foreløpig.

Det neste blir å prøve å finne etterkommere etter farmors halv søsken. Jeg regner med at far har søskenbarn og jeg har tremenninger på Shetland og at det blir et nytt besøk om et par år. Jeg var forresten i Norbister på Burra da jeg var der, men jeg hadde ikke peiling den gang at det var der han kom fra.

SLEKTS- OG LOKALHISTORISK DAG 6 JUNI 98

Som sikkert mange har fått med seg, stod Grenland Ættehistorielag, sammen med DIS-Norge og Norsk Slektshistorisk Forening, som arrangør av "Slekts- og Lokalhistorisk Dag" i Ibsenhuset i Skien lørdag 6 juni.

Vi sto som teknisk arrangør, dvs vi gjorde all den praktiske planleggingen, og de to andre arrangørene sto for den økonomiske sikkerheten, samt at de også var ansvarlig for foredragssesjonen.

Lagets stand i Ibsenhuset.

Planleggingen startet allerede i jula 97, med møter i Oslo og Skien på nyåret. Utover vårtiden ble alt rodd i havn; foredragsholdere og utstillere invitert.

Vi inviterte ca 50 utstillere fra hele Telemark og også fra nabo-områder i Vestfold, Buskerud og Aust-Agder. Det gikk veldig seint med påmeldingen, og først etter at vi begynte med telefonkontakt med de forskjellige historielagene, ble det mere fart over sakene.

Vi fikk positivt svar fra: Skien, Bamble, Solum, Sauherad, Drangedal, Seljord og Kragerø/Skåtøy, samt Telemark Historielag.

I tillegg hadde kunstneren Nina Lillefjære fra Ulefoss stand, hvor hun viste fram sine meget vakre, malte slektstrær. Når vi regner med et par privatpersoner og de tre arrangørforeningene, var det altså en 13-14 utstillere.

Grenland Ættehistorielag hadde en stor stand og hadde stor tilstrømming av folk hele tiden. Vi solgte disketter og medlemsblader; viste fram arkivet vårt; tok imot medlemskap fra 25-30 personer, og vi demonstrerte dataprogram og Internett. Og vi fikk snakket med mange mennesker som var interessert i slektsforskning og som nå vet hvem vi er. Vi fikk markert oss godt den dagen.

Dessuten hadde vi tidligere hatt innslag både på lokal-TV og lokalradio.

Vi tok oss en runde blant utstillerne, og ingen hadde noe negativt å si. Mange håpet at dette kunne arrangeres igjen, og at da mange flere historielag ville vise interesse.

Fra NSF sin stand, med Tore Falch i spissen.

Totalt sett hadde vi drøyt 200 mennesker innenfor dørene. Det kunne godt vært flere, for når foredragene startet, forsvant veldig mange inn dit. Svein Skahjem, som vi kjenner fra et par møter i laget, kåserte om slektsforskning og lokalhistorie, noe som skulle være gjennomgangstemaet for dagen. Nils Johan Stoa tok for seg Statsarkivet på Kongsberg og hva vi kunne finne der, og det var da tidsplanen sprakk.

Folk spurte og grov og pausen vi skulle hatt gikk fløyten. Deretter var det duket for paneldiskusjon rundt personer og slekter i bysamfunnet og også her var det mange mennesker som var interesserte.

Videre ble det holdt et foredrag om EDB i slektsforskningen og til slutt en diskusjon rundt Hallvard Gråtøpp.

Alt i alt må vi si oss meget godt fornøyd med dagen. Vi traff mange folk; fikk vist oss fram og fikk tegnet mange nye medlemskap.

EN NORDMENNENES HISTORIKER I AMERIKA

Av Jan Kjøppen Petersen

Denne betegnelsen fikk Olaf Morgan Norlie (1876-1962) i en avisomtale i 1934. Videre heter det i samme omtalen: *Et av de beste midler til å bevare norskheten blandt de utvandrede i Amerika er å få deres historie nedskrevet og utarbeidet allerede i en tid, da ikke alt er gått over i historien, men mens tilknytningen til personer og begivenheter ennå er frisk.*

I 1925 blev de første 100 års historie om den norske innvandring skrevet av O.M. Norlie, professor ved Luther College i Decorah. Dette verk, som er skrevet på engelsk og har titelen "History of the Norwegian People in America", behandler hele denne tid fra Cleng Peersons orientingsreise til Amerika 1821 og på grunnlag herav den 40 tonn store s l u p p "Restaurationen"s berømmelige 97 dagers seilas med de første 53 norske emigranter fra Stavanger til New York 1825.

Denne interessante bok med de utallige opplysninger av både historisk og personalhistorisk innhold er dessverre ikke oversatt til norsk, hvorved den ville ha gledet uendelig mange, som sitter igjen her i Gamlelandet og med sterke bånd er knyttet til dem, som i over 100 år har bygget og fremdeles bygger et nytt Norge i Amerika.

(Reprint from The Northfield News January 17, 1952)

Dr. Norlie Receives Decoration From King Haakon VII Of Norway

• In appreciation of the contribution he has made to cement cultural ties between Norway and the United States during a career as author, historian and teacher, Dr. Olaf Morgan Norlie was presented with the decoration of Knight of the First Class of the Order of St. Olav Thursday, Jan. 10.

The presentation on behalf of King Haakon VII of Norway was made by Thorgerd Siveland of Minneapolis, Norway's Consul General, at a dinner held in Ytterboe hall, St. Olaf College, attended by former faculty colleagues of Dr. Norlie and friends from Northfield, Minneapolis and other cities.

"You have opened the eyes of people in Norway and in the United States to what the Norwegian background means and you have cemented cultural ties between the two countries. We want to thank you for what you have done during your long life," Mr. Siveland said as he presented the decoration and a diploma to "Sir" Olaf Norlie as a token of appreciation and recognition from Norway's King.

Tributes were paid to Dr. Norlie by Clemens M. Granskou, president of St. Olaf College, and by Mrs. Martin Hegland to Mrs. Norlie. Dr. Norlie, in response, expressed his appreciation of the honor conferred upon him. Dr. Norlie observed his 76th birthday Friday, Jan. 11.

Presiding at the program was J. Jorgen Thompson of the St. Olaf faculty and secretary of the Norwegian-American Historical Association.

Denne vår historiker i Amerika har skrevet overmåte meget, som senere vil bli kildeskrifter i all fremtid.

Olaf Morgan Norlie ble født 11. januar 1876 i Sioux City, Iowa. Hans far Ole Halvorsen Norlie hadde utvandret fra Lillehammer. Moren, Martha Karoline Juel Norlie, kom fra Namdalen. Etter endt utdannelse arbeidet O. M. Norlie først som lærer 1895- 1907, pastor Norsk Lutherske Kirke, Minn. 1907-1915, forlagsredaktør Augsburg Pub

Author	Title of Book	Year	Place of Publication
Ryhsing, Ole	"Søndagshat Beretning om Amerika"	1838	Christiania
Nallista, Ole	"Dagbog Beskrivelse"	1839	Drummen
Tretten, Peter	"Kort Beskrivelse over de vigtigste Erfaringer under et Ophold i Nordamerika"	1839	Stavanger
Knudsen, Knud	"Beretning om en Reise til New York"	1840	Drammen
Haalim, Sjur J.	"Oplysninger om Forholdene i Nordamerika"	1842	Christiania
Reiersen, J. R.	"Veiviser for Norske Emigranter til de Forenede Nordamerikanske Stater og Texas"	1844	Christiania
Dietrichson, J. W. C.	"Reise blandt de Norske Emigranter i de Forenede Nordamerikanske Stater"	1846	Stavanger
Fribert, L. J. (a Dane)	"Haandbog for Emigranter til Amerikas Vest"	1847	Christiania
Løvenakjold, Adam	"Beretning om de Norske Sætlere i Nordamerika"	1848	Bergen
Schytte, Theodor A.	"Vægleidning for Emigranter"	1849	Stockholm
Bollin, J.	"Geografisk Politisk Beskrivelse over de Forenede Nordamerikanske Stater, i Særdeleshed for Emigranter"	1853	Christiania

Figur a

lishing House, Minneapolis, 1915-1919, fra 1919 professor i psykologi og biologi og fra 1928 professor i religion. Hans interesser utenom sitt yrkesaktive liv var musikk og og historie. Han var en svært produktiv skribent. Det sies i følge en avisartikkel i Arbeiderbladet i 1960 at han fikk skrevet to hundre bøker. De handlet om alt mellom himmel og jord - psykologi og teologi - han hadde doktorgrader i begge fag.

En av bøkene handlet om faren, Ole Halvorsen Norlie (1845-1896). Her utviser han sin nitidige historiske interesse med sans for detaljer. Eksempelvis er alle mål oppgitt i den jordhytta på prærien, der Olaf vokste opp. Det er målet fra døra til vindusgluggen, fra døra på skrå til pipa, fra det ene sengebeinet til trepluggen i veggen, der søndagshatten til faren hang. Han ville ha alt med. Han ville lage et bilde i tall av den virkeligheten han vokste opp i. Men her vil jeg fokusere på de publikasjoner av O.M. Norlie, som er av stor interesse for oss slektsforskere. Først og fremst har han gitt ut en rekke bøker med biografisk innhold bl.a. av typen "Hvem er hvem".

EARLY NORWEGIAN SECULAR PERIODICALS

Periodical	Place of Publication	Years	Party	Editor
"Nordlyset"	Muskego, Wisconsin	1847-1849	Free Soil	J. D. Reymert
"Democraten"	Racine, Wisconsin	1849-1850	Democrat	K. Langeland
	Janesville, Wisconsin			
"De Norskes Ven"	Madison, Wisconsin	1850	Whig	Ole Torgenson
"Skandinaven"	New York, N. Y.	1851-1853	Republican	Anders E. John
"Frihedsbanneret"	Chicago, Illinois	1851-1852	Republican	Joh. Marström
"Emigranten"	Inmansville, Wisconsin	1852-1857		R. J. Færevær
	Madison, Wisconsin	1857-1868	Independent	C. L. Cheson
"Den Norske Amerikaner"	Madison, Wisconsin	1864-1866	Democrat	Elias Strangland
"Væssingen"	Leland, Illinois	1857-1859	Bygdslag	Nils Edvardsen
"Nordstjernen"	Madison, Wisconsin	1852-1858	Democrat	C. M. Reide

Figur B

En oversikt over disse biografier er gjengitt i tilknytning til denne artikkel. To av hans hovedverk vil jeg her gi en kort omtale. Disse verk er av stor personalhistorisk betydning. "Norske lutherske prester i Amerika 1843-1913" ble utgitt i 1914 og kom i revidert utgave i 1928, da på engelsk, "Who's who among Pastors 1843-1927".

Den norske utgaven har tre avdelinger: en kort historisk innledning, biografiske skisser og opplysende tabeller. I forordet heter det: *Man vil merke at biografiene befatter seg ikke med karakteristikk og lovprisning, og at prestenes dyktighet, rang eller virke ikke kan bedømmes av biografiens omfang.*

I alt 1.826 norsk lutherske prester er det gitt opplysninger om. Bemerkelsesverdig er det at det fins foto av nesten samtlige, kun 78 portretter mangler! "History of the Norwegian People in America" inneholder mye personalhistorie over utvandrede nordmenn. Først og fremst de som satte spor etter seg ved oppbyggingen av det norske Amerika. Alfabetisk fortegnelse over alle de som er omtalt, bak i boken. Dessuten er det henvisning til mye litteratur for de som ønsker å granske innvandringen til Amerika.

Fig. A er en oversikt over bøker som omhandler perioden 1825-1860.

Fig. B viser en liste over de første norske avisene i Amerika.

Fig. C gir opplysninger om O.M. Norlie's øvrige biografier.

Kilder: "Norsk lutherske prester i Amerika 1843-1913", "History of the Norwegian People in America", "Luther College Through Sixty Years 1861-1921", Aftenposten 5/5-1934, Arbeiderbladet 26/11-1960, (fra utklippbind, UB).

VIII. BIOGRAPHIES

O. M. Norlie's Biography has appeared in the following:

1. "Den Forenede Kirkes Aarsberetning" 1907
2. "Norsk Lutherske Prester i Amerika" 1914, 1916
2. "Who's Who in America", 1918, 1920, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930, 1932 (in press).
4. "Who's Who and Why in After-War Education" 1921
5. "Who's Who among North American Authors" 1921, 1925, 1927, 1931
6. "Luther College through Sixty Years" 1922
7. "School Calendar" 1926
8. "International Blue Book" 1926, 1928, 1930, 1932 (in press)
9. "Augustana Alumni Register" 1926
10. "Concordia Cyclopaedia" 1927
11. "Who's Who among Norwegian Lutheran Pastors" 1927
12. "Who's Who in the Central States" 1929
13. "Who's Who in American Education" 1929
14. "Who's Who in Pi Gamma Mu" 1930, 1932 (in press)
15. "National Cyclopaedia of American Biography" 1929
16. "American Educators" 1930
17. "American Educators of Norwegian Origin" 1931
18. "American Lutheran Survey" March, 1925
19. "Reform" June, 1926
20. "Skandinavens Hvem Er Hvem" Feb. 11, 1927
21. "Nordisk Tidende" Sept. 24, 1931

His Biography will appear in the next issues of the following:

22. "American Men of Science" Vol. V
23. "Empire State Notables" Vol. II
24. "Who's Who in the East" Vol. II
25. "Who's Who in New York" Vol. X
26. "Leaders in Education" Vol. I
27. J. J. Skoerda's "Norlie" (book not published).
28. K. O. Eliassen's "Tiden" (not published).

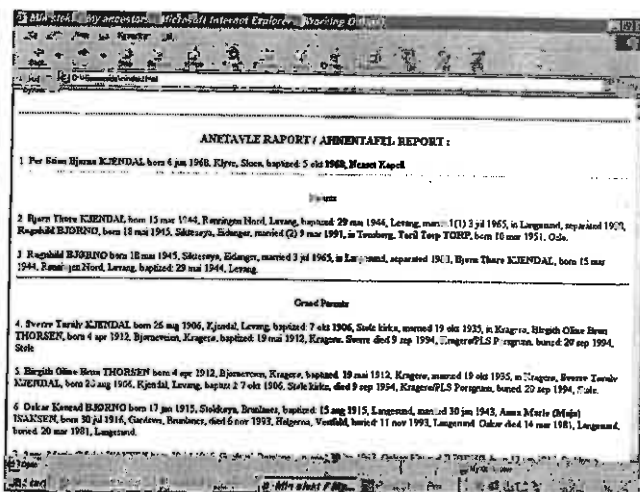
Figur c

Å HA SINE ANER PÅ NETT

Av Per Stian Bjørnø Kjendal.

Jeg har siden høsten 95 hatt aneliste på min hjemmeside på Internett. Hva er så fordelene med dette, blottlegge alt ens arbeid til andre?

Jo, resultatet har blitt over all forventning. Jeg har blitt kontaktet av slektninger i fjern og nær, folk har kommet med korreksjoner og rettelser. Noen har også sendt meg informasjon om at her mangler jeg noe, så ta en titt i den kilden så kommer du videre.

Slik presenterer jeg mine aner

Noen virker som om de tviholder på det en har funnet fram til, men hva oppnår en med det. Får vi gjort slektsforskning om til et kollektivt arbeide, så slipper alle å snuble over de samme feilene. En kan også på denne måten være sikker på at noen av ens arbeid blir brukt videre. Det er litt viktig at ens arbeid ikke stopper med en selv.

Vil nå vise noen eksempler på henvendelser jeg har fått, og ingen av disse ville jeg ha sjanse til å komme i kontakt med uten Internett.

FAMILIE I AUSTRALIA !

6. juni fikk jeg en henvendelse fra en Malcolm Mathisen, fra Australia. Han kunne fortelle meg at min tipp-oldemor Helene Marie Mathiasdatter, fra Nedre Ono, Hafallen i Hedrum, var søster til hans bestefar. Hans bestefar, Hans Mathias Mathiasen hadde rømt tilsjø og dukket opp i Australia, blitt gift og ble der.

I Norge er det ingen kilder som peker dit, så dette var et lykketreff. Jeg har sjekket litt i sjømannsrullene for Larvik, og der står han : rømt fra skuta Lincoln i Cardiff i England.

Malcolm kunne fortelle meg at måten Hans kom på,

Elisabeth og Hans Mathias Mathiasen

Nedre Ono, Hafallen i dag

Familien Mathisen i dag

fortsatt var et mysterium på dem. De hadde hørt at han rømte fra en båt som kom til Australia, så nå vet vi at det ikke var første gang!

Siden har vi utvekslet informasjon. Jeg har fått ca 100 nye slektninger. Malcolm selv er 3-menning til min bestefar, Konrad Bjørnø, dette er tross alt ikke så fjern slekt.

BESØK FRA AMERIKA

I august fikk jeg en mail fra En Curt Levang, som hadde fått tips om å kontakte meg. Han hadde vært og sett på min aneliste og funnet felles slekt.

Så viser det seg at han er etterkommer etter Peder Knudsen Rønningen, Levang, som utvandret allerede i 1843 med sin mor og søsken.

Curt Levang som har kontaktet meg er min fars 6-menning. Kanskje litt langt ut i slekta, men siden de utvandret så tidlig, så har de ikke noen nærmere slektninger her.

Amos Levang på sin mor, Sarahs fang

Curt fortalte meg at han kommer til Kragerø den 5. og 6. september. Vi avtaler da å møtes.

Levang home i Fertile, Iowa

Møter Curt, hans kone Elisabeth og deres datter Natalie på El-Paso i Kragerø om kvelden den 5. september. Vi avtaler å ta turen ut til Levangsheia dagen etter. Samtidig får jeg ca 300 sider med slektsinformasjon fra den amerikanske siden. Dette inneholder unik informasjon om slektens virke i Amerika. Med bilder, anelister og ikke minst etterkommere. Jeg gir samtidig alt jeg har om aner i Norge, noe de hadde lite om, samt informasjon om norske slektninger.

Elisabeth, Natalie og Curt Levang

Dagen etter tar vi turen, vi reiser rundt på Levangsheia, til gården Rønningen, hvor familien reiste fra i 1843. Vi er hos Curts 6-menning, Sverre Bjørkkjær og drikker kaffe. Vi er også på andre gårder som slekta stammer fra.

Dette ble en meget sterk opplevelse for amerikanerne, de ble mottatt med åpne armer overalt. Vi vil for fremtiden holde kontakt.

KONKLUSJON

Dette er bare noen eksempler på alle de henvendelser jeg har hatt. Nytteverdien er virkelig tilstede.

TILBUD OM Å LEGGE ANELISTER PÅ NETTET

Laget vil nå påta seg å legge ut anelister på lagets nettside for de som skulle ønske det. Anelista må være i dataform.

Ta kontakt med Per Stian.

AMERIKABREV TIL KLEVEN I GJERPEN

North Cape July 16de 1867

Til velagte ven Johanes Andersen Kleven

Efter som det gives saa god Leilighed at faa sende nogle Ord med Peder Hendricksen Lyken som agter at besøge Norge i sommer saa maa Jeg benytte samme og under rette dig hvorledes Jeg og min Familie befinder os Jeg kan da for de første sige vi ere ved en god Hilse og Sundhed som Jeg ei kan nok fuldtake guds godhed imod os som saa Naadeligen Skjenker os alt hvad vi tiltrænger til vort Livs ophold dog maa Jeg sige at Alderen tiltager og mine Naturlige Kræfter aftager saa at Jeg dagligen modnes til Graven og den førestaaende Evighed og vel den som er beret til at ombytte tiden med Evigheden hvad det timelige Angaar saae har vi ei lidet nogen mangel men Herren haver rigeligen Skjenket os det som tiltrænges til vort daglige Brød; uagted vi har været udsat for en lang og Blodig Krig saa har her ei været nogen Hungersnød som Oftest er Tilfælde i mange andre Lande i saadane tilfælde. Krigen er nu ophørt og America er igjen i besidelse af den Største velsignelse, nemlig Fred og Frihed, omendskjønt denne Krig kostede mant et Ofer og tunge saar da End ogsaa for mig i min Alderdom da Jeg mistede en kjær søn, som Jeg før har underrettet Eder om saa haver den ei været uden frugt den har opløst mangt et Baand og sat de fangene i frihed som for stedse vilde have været bunden til sine mestre havde ikke Krigen udbrødt. Jeg havde meget Jeg skulde Ønske at tale dersom omstændighederne tillod os en mundtlig samtale jeg skulde Ønske du kunde faa tale med Peder Hendricson da du af ham vilde nøiere faa vide om mangt og meget som kunde Intresere dig. han er vor nærmeste Nabo og kjender vet til os saa vel som Landet anligende og hvad han siger er sant som ei farer med nogen løgn. Til sidst maa du være paa venskabeligse Hilset ifra mig med Kone og Børn. Hils til din Dater og hendes man ifra os.

Ifra mig din hengivne ven
Halvor Ingebertsen Daaxrød

Du maa skrive til os saa snart som du kan da vi længes meget at faa Høre fra Eder.

OVERDRAGELSESDOKUMENT PÅ HOLM I GJERPEN

Underskrevne Christen Isaksen Holm erkjender herved at have solgt til min Søn Isak Christensen mine eiende Heste, Kreature etc, nemlig: 6 er sex voxne Kjør, 15, er femten stk. Sauer /: voxne og Lam :/ 3 er tre Griser, 2, er to Heste.

Gårdsredskaber, Indboe og Løsøre af hvad Navn nævnes kan, imod at min Søn Isak paatager sig efternævnte Forpligtelser; nemlig:

- a: at han /: Isak :/ giver mig en anstendig Underholdning og Pleie indtil min Død og en anstendig begravelse.
- b: at han udbetaler til min Datter Kirsten Christensdatter, som gift med Anders Eriksen Hougerød, engang for alle 20 er tyve Speciedaler i penge og en voxen Koe.
- c: at han udbetaler til min Søn Christen Christensen engang for alle 35, er fem og tredive Speciedaler i Penge og 1 er en Td. Rug, og
- d: at han udbetaler eller paatager sig hvad jeg maatte skyldes.

Naar disse Forpligtelser bliver opfyldte skal alt ovenanførte aller Alt hvaf jeg eier tilhøre min Søn Isak Christensen som hans sande Eiendom.

Holm den 6te Marts 1852

Christen Isaksen Holm
iholdt Pen

Til vitterlighed:

Halvor Jensen Doxrød
Halvor Olsen Holm
- den sidste iholdt Pen -

Vedtaget af Christen Christensen Holm
som Kurator Nils Rasmussen Hopestad
- iholdt Pen -

SPØRSMÅL OG SVAR

GLOSE FRA PORSGRUNN/BAMBLE.

Tove Tjømheim Eek i Hafrsfjord har sendt oss følgende etterlysning:

Jeg ønsker å komme i kontakt med folk som har kjennskap til slekten Glose.

Det jeg har, er følgende: Hans Glose hadde 2 sønner; Lars, født ca 1748, død ca 1846, og Henrik. Lars ble gift med Cathrine Ferre, født ca 1762 i London, død ca 1839. Sammen fikk de sønnen Lorents, født 1788.

Henrik fikk sønnen Hans Glose Henriksen, født ca 1778, død 1850. Han ble gift med Inger Christine Gunnarsdatter, født ca 1778, død ca 1855 som igjen fikk datteren Laurine Cathrine Hansdatter Glose, døpt 28. august 1815.

Lorents Larsen Glose ble gift med Laurine Cathrine Hansdatter Glose. Sammen fikk de datteren Kathrine Mathilde Abigael Glose, født 13. juni 1843, død 1918. Hun ble gift 24. februar 1874 i Bamble med Johan Martinius Hansen, født 25. juli 1841, død 1924. Deres barn var: Marte Laurine født 27. november 1876, Lorents Hansen født 24. juni 1880 og Johan Herman Hansen 11. november 1881. Lorents (Glose) Hansen ble gift med Inga Anine Isaksen.

Johan Hermann Hansen ble gift med Olufine Marie Isaksen, og disse er farfar og farmor til min mann. Svar sendes redaksjonen eller Tove Tjømheim Eek, Håbakken 23, 4041 Hafrsfjord.

Tlf. 51 55 03 65.

SØRGAARDEN I SKIENSDISTRIKTET.

Fra Olav O. Sørgaarden på Notodden har vi fått følgende etterlysning.

Gårdbruker Olav O. Sørgaardeb var født 5. januar eller 27. januar 1850 eller 1851. Hans hustru var Bergit Nilsdatter, født 12. oktober 1864. Begge var født i Sauherad. Deres sønn var Olav, født 12. juli 1882 på gården «Nesthorne» på Eiker. Om de hadde flere barn vites ikke.

De kjøpte ovennevnte gård og bosatte seg der i 1882, men solgte den i 1884. Jeg har undersøkt i kirkebøkene for Eiker, men har ikke funnet noe om utflytting. Sitert fra relativ sikker kilde vet jeg at de flyttet til et sted i nærheten av byen Skien, dette er skrevet i 1888. Det er også indikasjoner på at de flyttet til Gjerpen.

Jeg har undersøkt i kirkebøkene i Grenlandsområdet, men har ikke funnet noe om innflyt

ting eller eventuell utflytting.

Jeg forsøker å oppspore eventuelle etterkommere etter Olav.

Svar sendes redaksjonen eller Olav O. Sørgaarden, Rute 20/19, 3670 Notodden.

Tlf. 35 95 73 75.

GJELDER FOLK I BAMBLE.

Vi er mange etterkommere etter **Inger Isachsdatter** født ca. 1716, antagelig i Bamble. Hun ble trolovet i Bamble den 27.03.1747 med Hans Christensen Linderup fra Gjerpen. Inger og Hans ble viet i Gjerpen den 23.06.1747.

Vi vet at broren hennes var **Christen Isachsen**, og at han var sagmester på Herre. Det er et skifte etter ham, sannsynligvis, på Herre den 02.10.1787 og den 19.07.88:

Christen Isachsen +g. Ingeborg Christensdtr.

Barn:

1. Christen Christensen, myndig
2. Aavet Maria Christensdtr.
g. m. Jens Jeronimussen
3. Karen Christensdtr. g. m. Christen

Hansen

4. Ingeborg Christensdtr., 20 år
Enkens verge: Broren Jon Tråk
Farbror: Christen Traak

Brutto: 122 - 2 - 6

Gjeld: 233 - 0 - 4

Sterbohuset: 150 rdr. Blev nå taksert til 82 riksdaler.

Inger ble i 1765 gift med Jacob Johannesen Nærum. Han var fra Drangedal.

Kan noen hjelpe med opplysninger om disse personene, så er vi takknemlige for det!

Hilsen Per Sverre Øvrum. Tel. 35501086.

FLEK / FLECK

Er det noen som kjenner til dette navnet?

Henrik (1787-1857) Flek er den siste jeg har funnet.

Han hadde 6 barn, og de het

Henrik, Inger, Gullik, Marie, Ellen og Fredrik.

Alle opplysninger mottas med takk.

Knut Sandersen

Thomas von Westens gt 10

7042 Trondheim

73537206 / 95210951

email: ksanders@online.no